

Návrh záměru obnovy fasád - Gymnázium Kolín

Vzhledem k velikosti budovy doporučujeme obnovu fasády provést v několika fázích. Jako zkušební první etapa ověřující navrhované postupy by mohla být zvolena např. menší jižní fasáda.

V samostatném restaurátorském režimu navrhujeme řešit 22 sgrafitových polí výzdoby a dvě pískovcové vázy na terase, zbývající plochy fasády je možné řešit stavební obnovou za odborného nejlépe restaurátorského dohledu.

Lokálně jsou na fasádě přítomny praskliny a vydutá místa a opadané omítky či umělý kámen. Vzhledem ke skutečnosti, že na opadlá místa často navazují vyduté partie, není možné přesně určit rozsah defektů. V celkové ploše odhadujeme, že **poškozená místa pravděpodobně nepřesáhnou 20% celkové plochy fasády.**

Vzhledem k rozsáhlému dochování původních povrchů, které tvořily nenatírané materiály (břizolit v plochách, umělý kámen v lemech, režné cihly a kamenná podezdívka) **doporučujeme tyto povrchy nenatírat, ale vyčistit volným tryskáním s regulovatelným tlakem** (pískováčka s vhodně zvolenou a seřízenou tryskou, za max. tlaku 5 bar, abrazivo - struska nebo korund 180). **Seřízení přístroje a míra čištění bude odsouhlasena na referenčních plochách.** Pískováním je možné kromě znečištění povrchu redukovat také lokálně se objevující krusty a nepůvodní nátěry. Před pískováním bude nutné v místě práce provést důkladné **zaplachtování** k zabránění znečištění okolí.

Výjimku tvoří věž, která byla v nedávné době obnovena, a která se nyní vyděluje světle šedou barevností omítky. Barevnost věže byla v minulosti blízká barevnosti břizolitových ploch. Navrhujeme věž natřít silikátovým nátěrem v barevnosti odpovídající břizolitovým plochám (v systému NCS odstín označený S 2030-Y60R). **Barevnost bude vyvzorkována a odsouhlasena na referenční ploše.** Druhou výjimkou je bezprostřední okolí oken, kde by odstraňování vysrávek mohlo vést k jejich poškození. Zde navrhujeme pracovat též s nátěrem, stejným jako v případě věže.

Pod věží se nachází na rozích čtyři „akroterie“ z pohledového betonu v současnosti zakryté modrou tkaninou. Prohlédnuty byly dva z těchto prvků při severní straně věže, tyto se nezdají být vážněji porušeny. Navrhujeme tyto prvky očistit, sanovat a prezentovat bez nátěru, což pravděpodobně odpovídá původnímu stavu. Všechny železobetonové části fasády, jejichž povrch je porušen tak, že je odhalena armatura, musí být sanovány (např. systém BetaFORM použitý v případě věže) včetně ošetření betonářské oceli speciálním nátěrem s pasivačními účinky.

Nezbytně nutné je při všech pracích chránit nová okna před poškozením.

Po otryskání a odstranění všech nesoudržných míst navrhujeme doplnit defektní místa těmito materiály:

Omítka - břizolit

Z opadaných míst je třeba odstranit zbytky omítky a proškrábnout spáry do hloubky 2 cm. Následně po důkladném namočení zdiva je možné nanést o omítkovou směs:

2 díly místního labského písku (např. pískovna Veltruby)

2 díly jemné cihlové moučky (na zkoušku přesáta cihlová drť z cihelny Bratronice, je možné získat a odzkoušet i z některé místní cihelny, síto ca. 0 – 0,5 mm)

0,5 dílu uleželého vápenného kaše (na zkoušku použita odleželá kaše z vápenného hydrátu „Čerták“)

0,5 dílu portlandského cementu (na zkoušku použit Prachovice cement univerzal 32,5R)

100 g pigmentu Fronton šedý

6 g hrubé slídy

(1 díl = při zkoušce 1,5 l fanka)

Navrhujeme v první fázi nanést směs řidší, v tomto „podhozu“ je možné nahradit cihelnou drť pískem a vynechat pigment a slídu. Po mírném zavadnutí doplnit již dle receptury probarvenou směsí, asi 0,5 cm přes povrch původních omítek. Následující den je nutné provést „stržení“ škrabkou na březolit. Během schnutí (alespoň tři dny po nahození) doporučujeme omítky mírně vlhčit, zabránit je nutné přímému slunečnímu svitu a příliš rychlému vysychání. Na budově tělocvičny je použit jemnější písek (zrnitost do 0,5 cm) což je nutné při míchání respektovat.

Lemování - umělý kámen

Na opravu kamenicky opracovaného lemování byla odzkoušena Směs pro umělý kámen PETRA C (typ T) firmy Aqua, namíchaná přímo podle odebraného úlomku (písky, minerální hydraulické pojivo, organické přísady do 0,2%). Přesná receptura je archivována ve firmě Aqua, kde je možné směs v budoucnosti objednat. Před úplným vytvrdnutím byla plocha stržena šálírkou a na lemech vytvořeno charakteristické vroubkování dlátem.

K maximálnímu barevnému scelení původních ploch a doplňků březolitu i umělého kamene je třeba na závěr prací počítat s určitou mírou barevné patinace, provedené restaurátorem práškovými pigmenty v pojivu (2% Primal AC35).

Režné zdivo

Cihly vypadlé nebo poškozené z větší části než 1/6 navrhujeme doplnit starými cihlami identické barevnosti z místních zdrojů. Po očištění tryskáním navrhujeme doplnit poškozené hrany cihel tmelem namíchaným přímo podle odebraného úlomku (PETRA C firmy Aqua). Přesná receptura je archivována ve firmě Aqua, kde je možné směs v budoucnosti objednat. **Vzhledem ke zmínce o bílém spárování doložené v původní plánové dokumentaci navrhujeme spárování opatřit bílou vápennou lazurou.**

Kamenná podezdívka – lomový kámen

Vypadlé kameny navrhujeme **doplnit identickým kamenem – amfibolitem, dostupným v lomu Markovice u Čáslavi** (viz příloha průzkumu). Spárování podezdívky je možné opravit a doplnit spárovací hmotou na bázi hydraulického vápna.

Oplechování

Oplechování parapetů a říms je do značné míry korodované, na konci své životnosti. Navrhujeme oplechování nahradit novým plechem. Původním řešením byl plech opatřený tmavě hnědým nátěrem. Vzhledem k měděné střeše a okapům je možné uvažovat i o nákladnější variantě z mědi, doporučujeme se vyhnout titanzinku. Při odstraňování ukotvení plechů zabíhajícího pod omítky bude nutné část omítky odstranit – nutno učinit v co nejmenším rozsahu (u sgrafitových polí učiní restaurátor).

V archivech je dochováno řada architektonických plánů včetně detailů stavby (okapy, oplocení apod.). Navrhujeme provést opravy a rekonstrukce výše zmíněných detailů dle těchto výkresů (viz. obrazová příloha restaurátorského průzkumu).

Náměty k odstranění nebo rekonstrukci

Odstranit nebo nahradit kvalitnějším designem navrhujeme pravděpodobně dodatečně provedenou stříšku nad bočním vstupem. Jako esteticky nevhodné hodnotíme plastové mřížky odvětrání podlahy v cihlové partii soklu na jihovýchodním rohu fasády. Jinak vyřešit navrhujeme též provizorní osvětlení u mříže hlavního vchodu. Některé kovové „kříže“ v dělicích příčkách sklepních oken jsou ulomené, navrhujeme je doplnit dle dochovaných. Pletivo plotu bylo dle archivních dokumentů ve 30. letech natřeno hnědě, čehož je možné se při obnově plotu přidržel.

V Praze, 15. 11. 2017

MgA. Michal Vedral, restaurátor